

... ORTADOĐU GÜNDEMİ ...

2 Eylül 2023

- Suriye Deyrizor'da terör örgütü PKK/YPG'nin baskısı altında yaşayan Arap aşiretleri, 24 köyü örgütün elinden kurtardı. Bölgede İran destekli gruplara hava saldırısı düzenlendi. Dışişleri Bakanlığı, bölgedeki gelişmelerin yakından takip edildiği mesajını paylaştı.
- Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani, Kerkük'te sokağa çıkma yasağı ilan edilmesi ve olay çıkarana karşı güvenlik güçlerinin operasyon başlatması talimatı verdi.

3 Eylül 2023

- Irak'ta Kerkük Valisi Rakan Said el-Cuburi, kentteki Ortak Operasyonlar Komutanlığı güçlerinin kullandığı binanın Kürdistan Demokrat Partisi'ne (KDP) teslim edilmesi kararının ertelendiğini ve göstericilerin protestolarına son verildiğini duyurdu.
- İsrail'de, Başbakan Binyamin Netanyahu öncülüğündeki aşırı sağcı koalisyon hükümetinin yargı reformuna karşı protestolar 35. haftada da sürdü.

4 Eylül 2023

- Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Johannesburg şehir merkezinde 31 Ağustos'ta bir binada çıkan yangında ölen 74 kişiden 62'sinin kimliğinin henüz belirlenmediği bildirildi.
- İran'ın Doğu Azerbaycan eyaletinin merkez kenti Tebriz'de yaşanan sel felaketi, 101 köyde maddi zarara neden oldu.
- Cezayir'in Tlemcen ve el-Bayadh eyaletlerinde etkili olan şiddetli yağışın yol açtığı sel felaketinde yedi kişi öldü, iki kişi kayboldu.

5 Eylül 2023

- İsrail güçleri işgal altındaki Batı Şeria'nın kuzeyinde yer alan Nur Şems Mülteciler Kampı'na düzenlediği baskında bir Filistinliyi öldürürken, kampta bıraktığı tahribat nedeniyle caddeler ulaşıma, dükkânlar da hizmete kapandı.
- Orta Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu (ECCAS), Gabon'un üyelliğini, anayasal düzene dönene kadar askıya aldığı duyurdu.

7 Eylül 2023

- Dünyanın en büyük 20 ekonomisini oluşturan G20'nin Afrika Birliğini "daimi üye" olarak kabul edeceği bildirildi.
- İsrail makamları, işgal altındaki Filistin topraklarında 3 yeni Yahudi yerleşim yerinin yasallaştırılması için karar aldı.
- Filistin Başbakanı Muhammed İştıyye, Akdeniz Parlamenter Asamblesi (Akdeniz-PA) üye ülkelere Filistin Devleti'ni tanıma ve iki devletli çözümü koruma çağrısında bulundu.
- Türk savunma sanayisinin gelişimi bu kez Çin Ordu Gazetesi'ne konu oldu. Gazete, Türk savunma sanayi ürünlerinin gelişimini tam sayfa ayırdığı makaleyle ele aldı. Analiz-haberde, artan "yerli ve millîlik" oranına dikkat çekildi.

8 Eylül 2023

- Fas'ın Marakeş kentinde gece saatlerinde 7 büyüklüğünde deprem meydana geldi. İlk belirlemelere göre 1037 kişi hayatını kaybetti.

10 Eylül 2023

- Ankara-Kahire hattında ilişkiler yeni bir boyut kazanıyor. İki ülkenin yakınlaşması, 2022 yılında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah es-Sisi'nin el sıkışmasıyla başladı. Bu kapsamda iki ülke arasında birçok karşılıklı adım atıldı. Gelişen ilişkiler iki ülkenin de çıkarına olacak büyük bir potansiyele sahip.
- İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) uluslararası topluma Azerbaycan'ın Karabağ bölgesinde Ermeni güçlerinin kontrolündeki topraklarda yapılan sözde seçimlerin tanınmaması çağrısında bulundu.

11 Eylül 2023

- AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, İran'da 500'ü aşkın süredir tutuklu olan İsveçli AB diplomatı Johan Floderus'un serbest bırakılması için çalışmalarını söyledi.
- Suudi Arabistan Veliat Prensi Muhammed bin Selman, Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru'nun, Suudi Arabistan'ın "diğer ülkelerdeki ortaklarına ve küresel ekonomiye olumlu yansımalarının olacağını" söyledi.

12 Eylül 2023

- Libya, meydana gelen sel felaketinden zarar gören bölgeler için kardeş ülkelere ve uluslararası kurumlara yardım çağrısında bulundu.
- İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant, İran'ın Lübnan topraklarında İsrail sınırına yakın bölgede bir hava üssü kurmaya hazırlandığını iddia etti.
- BAE, Nijeryalılara uyguladığı vize yasağını yaklaşık bir yıl sonra kaldırdı.
- Lübnan emniyet makamları, ülkenin güneyindeki Sayda kentinde yer alan ve 55 bine yakın Filistinli mültecinin ikamet ettiği Ayn el-Helva'da acil ve kalıcı ateşkese varıldığını duyurdu.

13 Eylül 2023

- Libya Başkanlık Konseyi Başkan Yardımcısı Musa el-Kuni, ülkede yaşanan sel felaketi sonrasında Türkiye'ye sağladığı destek için teşekkür etti.
- Fransa, Nijer güvenlik güçlerinin, Nijer'deki Fransızların yurt dışındaki danışmanı Stephane Jullien'i 8 Eylül'de gözaltına aldığını bildirdi.
- Tunus yargısı, aralarında eski Başbakan Yusuf Şahid'in de bulunduğu 12 kişi hakkında uluslararası tutuklama kararı çıkardı.

15 Eylül 2023

- İran, 'E3' olarak adlandırılan İngiltere, Fransa ve Almanya'nın 2015'te imzalanan nükleer anlaşmaya göre 18 Ekim'de kaldırılması öngörülen silah ambargosunu yürürlükte tutma kararını "yasa dışı ve provokatif" olarak nitelendirdi.
- Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanvekili Ahmet Fikret Kileci, Suudi Arabistan'a bu yıl 8 ayda yapılan ihracatın geçen yılın aynı dönemine göre 4 kat artışla 1,6 milyar doları aştığını açıkladı.
- Birleşmiş Milletler (BM) Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Libya'da meydana gelen sel felaketi nedeniyle 38 binden fazla kişinin yerinden edildiğini duyurdu.

17 Eylül 2023

- Cezayir Sivil Savunma Başkanlığı, ülkenin kuzeyindeki 11 kentte 41 ayrı noktada çıkan orman yangınının söndürüldüğünü, 18 noktada devam eden yangınları da söndürme çalışmalarının sürdüğünü açıkladı.
- Afrika Birliği Komisyonu Başkanı Musa Faki Muhammed, üye ülkelere ve uluslararası topluma Libya'daki sel mağdurlarına yönelik insani yardım çalışmalarını acilen hızlandırma çağrısında bulundu.

19 Eylül 2023

- Amerika Birleşik Devletleri (ABD) hapisanelerinde tutulan İranlı iki mahkûm, Tahran ile Washington arasındaki tutuklu takasının gerçekleşmesi sonrası Tahran'a ulaştı.
- Avrupa Birliği, Arap Birliği, Suudi Arabistan, Mısır ve Ürdün, İsrail ile Filistin'in anlaşmaya vardıklarında elde edecekleri kazanımları en üst seviyeye çıkararak barışı teşvik etmeyi amaçlayan "Barış Günü Çabası" isimli ortak bir girişim başlattı.
- Libya'da UBH, ülkenin doğusunda selden etkilenen bölgelerde altyapının yüzde 70'inin, eğitim kurumlarının yüzde 95'inin hasar gördüğünü duyurdu.

20 Eylül 2023

- Irak'ın Türkmen şehri Kerkük'te resmî dairelerde yazılar ve dış mekân tabelaları artık Türkçe de yazılacak. Kerkük Valiliği ile İl Meclisine Türkçe tabelalar asıldı. Bu uygulama, Türkçe'nin resmî alanda kullanımının ilk adımı oldu.
- Tunus'un büyük bölümü enerji nakil merkezindeki arızadan dolayı yaklaşık 2,5 saat elektriksiz kaldı.
- Ürdün, İsrail'in işgal ettiği Filistin topraklarında gerilimi tırmandıran saldırılarını kınayarak şiddet döngüsü konusunda uyarıda bulundu.

21 Eylül 2023

- Fas, ülkeyi vuran depremin ardından yeniden imar için 5 yıl içinde 120 milyar dirhem (12 milyar dolar) tahsis edileceğini duyurdu.
- Libya'nın doğusunda selden etkilenenlere insani yardım amacıyla şu ana kadar 24 ülkeden toplam 59 yardım uçağının ulaştığı bildirildi.
- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Karabağ konusunda yaptığı telefon görüşmesinde, üçlü anlaşmalar doğrultusunda müzakere yolundaki çalışmaların en üst düzeyde yoğunlaştırılmasının kararlaştırıldığı bildirildi.

22 Eylül 2023

- Gana Cumhurbaşkanı Nana Akufo-Addo, transatlantik köle ticaretinin yol açtığı tarihi adaletsizliklerden etkilenen Afrika ülkelerine tazminat ödenmesini istedi.
- Fas, ülkeye turist olarak giren ve gazeteci olduklarını beyan etmeyen 2 Fransız'ın sınır dışı edildiğini duyurdu.
- Libya'da binlerce can alan sel felaketinin ardından kayıpları arama çalışmaları sürerken en fazla ölümün yaşandığı Derne kentinde bir günde 245 kişinin cenazesine ulaşıldı.

24 Eylül 2023

- Nijer'de askerî yönetim, hava sahasını ticari uçşları da kapsayacak şekilde Fransa'ya kapattı.
- Irak Yüksek Federal Mahkemesi, Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'ndeki il meclislerini düzenleyen maddeyi iptal ederek, söz konusu yarıları lağvetti.
- Pakistan'da geçici hükümet Dışişleri Bakanı Jalil Abbas Jilani, İsrail ile ilişki kurulmasının ülkenin ulusal ve Filistin halkının çıkarlarına bağlı olduğunu söyledi.

25 Eylül 2023

- Mısır, Hedasi (Nahda) Barajı'na ilişkin Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'da gerçekleştirilen yeni müzakerelerin ikinci turunda kayda değer bir ilerleme sağlanmadığını bildirdi.
- Fas'ta, depremin ardından ilişkilerin gerginleştiği Fransa'ya vize uygulanması talebiyle sosyal medya üzerinden kampanya başlatıldı.
- Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un Niamay Büyükelçisi Sylvain Lte, diplomatlar ve Fransız askerlerini Nijer'den çekme kararı ülkede eleştirilere neden oldu.

26 Eylül 2023

- BM ve ABD'nin Etiyopya'nın kuzeyinde iç savaşın sona erdiği Tigray'a yaptığı gıda yardımlarını kesmesinin 1300'den fazla kişinin açlıktan ölümüne yol açtığı duyuruldu.
- BM, Afganistan'daki Taliban yönetimiyle diyalogun sürmesi gerektiğini belirterek, "Diyalog, tanımak anlamına gelmiyor" açıklamasında bulundu.

27 Eylül 2023

- "Fas'ta 8 Eylül gecesi meydana gelen depremde hayatını kaybedenlerin sayısının 2 bin 960'a yükseldiği duyuruldu.
- İran Merkez Bankası, ABD ile tutuklu takası kapsamında serbest bırakılan yaklaşık 5,6 milyar euroluk döviz kaynaklarının kullanılması amacıyla bankacılık işlemlerinin başlatılması konusunda Katar ile anlaşacağını duyurdu.
- İran, "Nur-3" adı verilen ülkenin üçüncü askeri gövürtüleme uydusunu uzaya gönderdiğini duyurdu.
- Irak'ta, Musul'un Hamdaniye ilçesinde bir düğün salonunda çıkan yangında hayatını kaybeden 114 kişi nedeniyle 3 günlük yas ilan edildi.

28 Eylül 2023

- AB ülkelerinin içişleri bakanları Brüksel'deki toplantılarında göç ve iltica konusunda yine uzlaşmazken, yetkililer farklılıkların yalnızca nüanslar olduğunu, gelecek günlerde anlaşılacağını savundu.
- İsrail'de Yüksek Mahkeme, Başbakan Binyamin Netanyahu hükümetinin yargı düzenlemesi kapsamında meclisin mart ayında onayladığı "başbakanın görevden alınması" kanununu inceliyor.
- Belçika'da Müslüman toplumu temsil eden kuruluşlar, Flaman bölgesinde bir yasayı, din ve ibadet özgürlüğünü ihlal ettiği gerekçeyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) götürdü.

- Pakistan'da geçici hükümet Dışişleri Bakanı Jalil Abbas Jilani, ülkesinin Rusya'dan satın aldığı petrol ve doğal gazla ilişkin herhangi bir yaptırım yasasını ihlâl ettiklerini düşünmediğini söyledi.
- Libya'da UBH, ülkenin doğusunda meydana gelen sel felaketinin ardından Derne kentindeki tüm yer altı su kaynaklarında, kanalizasyon suyunun karışması ve cesetlerin çürüyecek parçalanması sonucu "bakteriyel kirlenme" tespit edildiğini duyurdu.
- BM Genel Sekreterinin Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen, "Suriye'de mevcut durumu sürdürülemeyiz çünkü kötüleşme ve yeni sınamalara yol açma ihtimali var" dedi.

29 Eylül 2023

- Sudan Sağlık Bakanlığı, ülkede yılın başından bu yana yaklaşık 1000 dang humması vakası tespit edildiğini, virüs nedeniyle 11 kişinin öldüğünü bildirdi.
- Nijer'de düzenlenen terör saldırısı ve sonrasında meydana gelen trafik kazasında 12 asker yaşamını yitirdi.

30 Eylül 2023

- Yunanistan'ın, Ekonomi Diplomasisinden Sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Kostas Frangoyannis, İpsala sınırında Türkiye ve Yunanistan arasındaki geçişleri kolaylaştıracak yeni bir köprünün inşaatına 2024'te başlanacağını duyurdu.
- Ürdün Dışişleri Bakanlığı, İsveç'in Malmö kentinde Kur'an-ı Kerim'in yakılması nedeniyle "nefret ve şiddeti körüklediğini" belirterek eylemi kınadı.